

Brüsszel, 2023. november 9.
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a Mezőgazdasági Különbizottság / a Tanács
Tárgy:	Következtetések az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképről – <i>Jóváhagyás</i>

Miután a delegációk megerősítették, hogy a fenti témáról szóló tanácsi következtetések mellékelt szövegével szemben nem emelnek kifogást, a 2023. november 9-i határidővel zajló nem hivatalos hallgatólagos beleegyezési eljárás keretében felkérjük a Mezőgazdasági Különbizottságot / a Tanácsot, hogy a 2023. november 14-i, illetve 20-i ülésén változtatás nélkül hagyja jóvá a szóban forgó következtetéseket.

Felkérjük a tagállamokat, hogy a Tanács 2023. november 20-i ülésén folytatandó nyilvános vita során részletezzék tovább prioritásaikat, és ismertessék az uniós vidéki térségek jövőbeli fejlődésével kapcsolatos aggályait.

Az Európai Unió Tanácsa,

EMLÉKEZTETVE az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 39. és 174. cikkére, valamint arra, hogy a dinamikus, multifunkcionális és virágzó vidéki térségekre irányuló tevékenységek átfogó uniós stratégiák fontos elemét, valamint egy sor uniós szakpolitika és szakpolitikai eszköz közös célkitűzését jelentik;

NYUGTÁZVA

- a „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé” című, 2021. június 30-i bizottsági közleményt (COM(2021)0345),
- az Európai Parlament 2022. december 13-i állásfoglalását (2021/2254(INI)), valamint a Régiók Európai Bizottságának véleményét (2022/C 270/04) és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét (2022/C 290/22) az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképről,
- a Vidékfejlesztési Paktumról szóló, 2022 júniusában Brüsszelben megrendezett konferencia jelentését és a Vidékfejlesztési Paktum koordinációs csoportjának az elindítását,
- a Vidékfejlesztési Paktumról szóló, 2023. május 3–4-én Uppsalában (Svédország) megrendezett konferencia nyomán levont tanulságokat, valamint
- a vidéki térségek jövőjének alakításával foglalkozó, a spanyol elnökség és az Európai Bizottság szervezésében 2023. szeptember 27–29-én Sigüenzában (Spanyolország) megrendezett magas szintű vidékfejlesztési fórum eredményeit és az ott megfogalmazott ajánlásokat;

HANGSÚLYOZVA, hogy

- a vidéki térségek alapvető hozzájárulást nyújtanak az EU általános jólétéhez és gazdasági erejéhez, valamint a zöld és digitális átálláshoz, kulcsfontosságú szerepet töltve be olyan kérdésekben, mint az élelmiszer-termelés, a környezet megőrzése, az éghajlat-politikai fellépés és a kulturális örökségünk előmozdítása; hogy a mezőgazdaság alapvető szerepet játszik e tekintetben, és kulcsfontosságú a vidéki térségek gazdasági, társadalmi és területi kohéziója szempontjából; valamint hogy számos uniós vidéki térség egyedülálló kihívásokkal néz szembe, többek között a népesség csökkenésével és elöregedésével, a nemek közötti szakadékkal, szegénységgel, korlátozott konnektivitással, fejletlen infrastruktúrával, a változatos foglalkoztatási lehetőségek hiányával, valamint a szolgáltatások rendelkezésre állása és az azokhoz való hozzáférés terén fennálló hiányosságokkal;

elfogadta az alábbi következtetéseket:

I. A VIDÉKI TERÜLETEKRE VONATKOZÓ 2040-ES JÖVŐKÉP

A Tanács

1. ÜDVÖZLI az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképről – más néven a vidék jövőképéről – szóló európai bizottsági közleményt, az azzal a négy, egymást kiegészítő cselekvési területtel kapcsolatos átfogó megközelítést és struktúrát, amelyek célja, hogy a vidéki térségek 2040-re erősebbé, összekapcsoltabbá, reziliensebbé és virágzóbbá váljanak, a kapcsolódó uniós vidékfejlesztési cselekvési tervet, valamint a Vidékfejlesztési Paktum elindítását és fejlesztését;
2. e tekintetben FELKÉRI a Bizottságot, a tagállamokat és a regionális hatóságokat, hogy foglalkozzanak a vidéki térségeket érintő változatos és sokrétű területfejlesztési kihívásokkal és a vidéki térségek összetettségével, valamint a vidéki és más térségek közötti társadalmi-gazdasági különbségekkel, és felhívja a szakpolitikai döntéshozókat, hogy a kormányzás minden szintjén fordítsanak különös figyelmet a vidéki térségekre azzal a céllal, hogy javítani lehessen a vidéki lakosság életkörülményeit és elő lehessen mozdítani a vidéken élők lakhatását és hozzáférésüket az alapvető szolgáltatásokhoz;
3. KIEMELI mindenekelőtt a vidéki térségek sokféleségét és az összes vidéki térség sajátos szükségleteit, ezen belül is különösen a legkülső régiókat, a part menti közösségeket és a ritkán lakott térségeket, valamint a távol fekvő vagy olyan területeket illetően, amelyeket súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányok sújtanak (például a hegyvidéki területek, a szigetek és a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók);

4. HANGSÚLYOZZA, hogy a helyi alapú megközelítéseken alapuló kiegyensúlyozott és integrált területfejlesztés megfelel a 2030-ig tartó időszakra szóló – a közelmúltban elfogadott – új uniós területfejlesztési menetrendben foglaltaknak, valamint hogy a lehető legjobban ki kell aknázni a vidéki térségekben rejlő potenciált annak érdekében, hogy új ipari, digitális és szolgáltatási ágazatok révén elő lehessen mozdítani a gazdasági diverzifikációjukat, minőségi munkahelyeket, valamint megfelelőbb, változatosabb és rugalmasabb foglalkoztatási lehetőségeket teremtve; ennek során a kis- és középvállalkozások sajátos szükségleteit is szem előtt tartva;
5. ELISMERI, hogy a szövetkezetek fontos szerepet töltenek be azáltal, hogy hozzájárulnak a vidéki térségek környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóságához, munkalehetőségeket biztosítva, valamint gondoskodva arról, hogy a vidéki térségek továbbra is életképes és lakott területek maradjanak;
6. e tekintetben HANGSÚLYOZZA annak fontosságát, hogy egy sor ágazatban – a mezőgazdaságot is beleértve – beruházásokra kerüljön sor, valamint hogy strukturális változások történjenek helyi szinten annak érdekében, hogy a vidéki térségek továbbra is lakott és életképes területek maradjanak, hogy elő lehessen mozdítani az intelligens fejlődést, és hogy a lehető legjobban ki lehessen aknázni a zöld és digitális átállásban rejlő lehetőségeket, többek között a vidéki térségek jellemző elnéptelenedésének, a demográfiai hanyatlásnak és a népesség elöregedésének a kezelése révén, képzést és egyéb támogató intézkedéseket biztosítva az emberek át- és továbbképzéséhez, különösen a digitális készségeket és a vidékfejlesztést illetően;
7. ezzel kapcsolatban ÜDVÖZLI a Bizottság „Az európai régiók tehetségpotenciáljának kiaknázása” című közleményét, és arra ÖSZTÖNZI az európai, a nemzeti, a regionális és a helyi hatóságokat, hogy foglalkozzanak a közszolgáltatások, a mobilitás és az infrastruktúra alacsony szintű elérhetőségének a problémájával, valamint ragadjanak meg minden, a vidéki térségekben rendelkezésre álló lehetőséget, és ennek keretében például dolgozzanak ki integrált és közösségvezérelt helyi fejlesztési (CLLD) stratégiákat, továbbá javítsák a pénzügyi és technikai támogatáshoz való hozzáférést és a kapacitásépítést helyi szinten;
8. ismételten FELHÍVJA A FIGYELMET a helyi akciócsoportok által a LEADER-kezdemenyezés keretében betöltött fontos szerepre, valamint az alulról építkező megközelítés jelentőségére a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiáik végrehajtása során;
9. HANGSÚLYOZZA, hogy bár a helyi stratégiák kidolgozásához alapvető fontosságú a vidéki térségek polgárainak és szervezeteinek az erőteljes bevonása, a nyilvánosságnak a kormányzás minden szintjén megvalósuló aktív részvétele is elengedhetetlen a kapacitásépítési intézkedések kidolgozásához, valamint a testre szabott, helyi alapú és integrált szakpolitikai megoldások kialakításához, a többféle finanszírozási forrást és a közberuházásokat is beleértve;

10. KIEMELI, hogy a klímasemleges, fenntartható és virágzó Unió felé történő igazságos átmenet során nagyobb együttműködésre van szükség a vidéki és a városi térségek között, melynek alapját a vidéki és a városi térségek közötti méltányos és kölcsönösen előnyös kapcsolatok, valamint integrált fejlesztési és beruházási stratégiák képezik; TISZTÁBAN van azzal, hogy a kis és közepes méretű városok „beágyazó-” és „gyűjtőszerepet” töltenek be a kiegyensúlyozottabb területfejlesztés megvalósítása szempontjából és a környező vidéki térségek segítése terén;
11. HANGSÚLYOZZA, hogy a vidéki területeken belül igazságos és inkluzív átmenetet kell biztosítani, előmozdítva a vidéki gazdaság életképességét és a területi és társadalmi kohéziót, valamint senkit és egyetlen térséget sem hagyva hátra;

II. AZ UNIÓS VIDÉKFEJLESZTÉSI CSELEKVÉSI TERV ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉSI PAKTUM

12. ÜDVÖZLI az uniós vidékfejlesztési cselekvési terv bevezetését az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőkép céljainak 2040-ig történő elérése érdekében;
13. FELKÉRI a Bizottságot, hogy továbbra is rendszeresen kövesse nyomon az uniós vidékfejlesztési cselekvési terv végrehajtását, biztosítva annak rendszeres aktualizálását, valamint az összes vonatkozó uniós szakpolitika folyamatos és hatékony alkalmazását;
14. TÁMOGATJA, hogy a Bizottság alkalmazza a vidéki térségekre gyakorolt hatások vizsgálatának koncepcióját azáltal, hogy értékeli a jelentős uniós kezdeményezések által a vidéki térségekre gyakorolt várható hatásokat, továbbá hasonló nemzeti, regionális és helyi szintű megközelítéseket szorgalmaz azzal a céllal, hogy biztosított legyen a vidéki térségek számára fontos kérdésekkel foglalkozó szakpolitikák és eszközök közötti koherencia, következetesség és egymást kiegészítő jelleg;
15. HANGSÚLYOZZA, hogy fokozni kell az uniós szakpolitikák és eszközök – többek között a KAP és a kohéziós politika – közötti koherenciát és szinergiákat, és hidakat kell építeni a hatóságok között a vidéki térségek gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának, valamint az elnéptelenedéssel és az agyelszívással kapcsolatos tendenciáknak a kezelése érdekében; közös célkitűzések különböző támogató eszközökkel történő követése esetén a koherencia elvének az adminisztratív és végrehajtási elemekre is vonatkoznia kell;

16. HANGSÚLYOZZA a vidéki területek uniós megfigyelőközpontja bővítésének fontosságát, valamint azt, hogy javítani kell az adatgyűjtést és a vidékstatistikák minőségét, többek között a települési szintű és nemek szerint lebontott adatokkal, továbbá a funkcionális területek más típusaival, segítve ezzel a tényeken alapuló és releváns vidékfejlesztési politikák és intézkedések megtervezését és kidolgozását, valamint javítva a területi hatásvizsgálatok hatékony végrehajtását az adminisztratív terhek és költségek jelentős növelése nélkül;
17. ÜDVÖZLI a vidéki térségek újjáélesztésével foglalkozó platformot, és várakozással tekint az elé, hogy a Bizottság elkészítse a vidéki térségek uniós finanszírozási lehetőségeinek eszköztárát;
18. HANGSÚLYOZZA, hogy a vidéki térségekben és az agrár-élelmiszeripari ágazatban különösen fontos a generációs megújulás, és FELKÉRI a tagállamokat, hogy aktívan támogassák a fiatal vidéki polgárokat, többek között azáltal, hogy megkönnyítik számukra a forráshoz és földhöz jutást, változatos és rugalmas foglalkoztatási, képzési és oktatási lehetőségeket biztosítanak, és bevonják őket a szakpolitikák kialakításába és a helyi döntéshozatali folyamatokba;
19. HANGSÚLYOZZA, hogy meg kell erősíteni a közberuházásokat, és olyan uniós és nemzeti forrásokat kell biztosítani, amelyek hozzájárulnak a vidéki térségek konnektivitásához és a digitális átálláshoz, amelyek szükségesek ahhoz, hogy hozzáférjenek a stabil, nagyon nagy kapacitású hálózatot és hozzáférhető széles sávú lefedettséget igénylő új lehetőségekhez;
20. ÜDVÖZLI az uniós vidékfejlesztési cselekvési tervnek a „Vidéki területek digitális jövője” elnevezésű kiemelt kezdeményezését, és megállapítja, hogy ösztönözni kell a digitális innovációt, az adatinfrastruktúrát és a digitális készségek elsajátítását a vidéki térségek digitális átállásához szükséges kompetenciák megerősítése érdekében;
21. TISZTÁBAN VAN AZZAL, hogy a vidéki térségekben a nők jelentős hajtóerőt jelentenek a jólét és a társadalmi befogadás tekintetében, ugyanakkor további kihívásokkal néznek szembe, és támogató intézkedésekre van szükségük ahhoz, hogy jobban integrálódjanak a munkaerőpiacba, kihasználják a meglévő foglalkoztatási és innovációs lehetőségeket és új lehetőségeket teremtsenek, valamint részt vegyenek a döntéshozatalban; és e tekintetben ÜDVÖZLI, hogy a nemek közötti egyenlőség az új KAP egyik egyedi célkitűzésének egyik eleme, amely előmozdítja egyrészt a nők egyenlő részvételét a gazdálkodásban, másrészt pedig a vidéki térségek társadalmi-gazdasági fejlődését;

22. KIEMELI a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az erdészet, a halászat és az akvakultúra, valamint más biogazdasági ágazatok alapvető szerepét a vidéki gazdaságban, amelyek munkahelyeket teremtenek, innovációt hoznak létre, valamint a helyi lakosság számára jobb és diverzifikáltabb jövedelmet biztosítanak, továbbá fenntartható és megújuló nyersanyagforrásként szolgálnak; és ÚGY VÉLI, hogy prioritásként kell kezelni a mezőgazdaság, az erdészet és a vidéki térségek rezilienciájának további erősítését a demográfiai, a gazdasági, az éghajlati és a környezeti kihívásokkal való szembenézés érdekében; HANGSÚLYOZZA a vidéki térségek alkalmazkodóképességét, ami erősíti a rezilienciát és csökkenti az éghajlatváltozással szembeni sérülékenységet;
23. ÜDVÖZLI e tekintetben a területi tervezésnek, továbbá a fenntartható és reziliens gazdálkodásnak a javítását célzó intézkedéseket, amelyek ugyanakkor javítják az élelmezésbiztonságot, a biológiai sokféleséget, a víz rendelkezésre állását, a talajegészséget, a megújulóenergia-termelést, a helyi értékláncokat és a minőségi agrár-élelmiszeripari termékeket is;
24. HANGSÚLYOZZA annak fontosságát, hogy a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőkép a vidéki polgárokkal szoros együttműködésben kerüljön végrehajtásra, továbbá azt, hogy az intelligens falvak, a közösségvezérelt helyi fejlesztés és a regionális fejlesztés révén ösztönözni kell a területi alapú fejlesztésre és az innovációra fordított fokozott figyelmet, valamint hogy a vidéki térségekben az új gazdasági lehetőségek és innovatív ökoszisztémák létrehozása, illetve az alapvető szolgáltatások és infrastruktúrák javítása érdekében lendületet kell adni a területi megközelítéseknek és a helyi irányítású kezdeményezéseknek;
25. FELKÉRI valamennyi nemzeti és regionális közigazgatási szervet, helyi hatóságot, továbbá valamennyi érdekelt felet és közösséget a Vidékfejlesztési Paktum keretében történő szerepvállalásra és elköteleződésre, valamint arra, hogy tevékenyen járuljanak hozzá a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőképről szóló közleményben meghatározott célokhoz és a Vidékfejlesztési Paktum célkitűzéseinek az eléréséhez;
26. e tekintetben HANGSÚLYOZZA, hogy a Vidékfejlesztési Paktum, a KAP-hálózatok és más releváns kohéziós jellegű hálózatok keretében megvalósuló hálózatépítés kulcsszerepet játszhat a vidék jövőképre vonatkozó információknak és eredményeknek a vidéki érdekelt felek között történő terjesztésében és megosztásában;
27. ÖSZTÖNZI azokat a tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy vállaljanak szerepet a Vidékfejlesztési Paktum keretében, és nemzeti, regionális és helyi szinten dolgozzanak ki holisztikus stratégiákat és cselekvési terveket a vidéki térségek előtt álló kihívások kezelése és az általuk kínált lehetőségek bővítése céljából;

III. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

28. MEGÁLLAPÍTJA, hogy a vidéki térségek jövőbeli uniós, nemzeti, regionális és helyi finanszírozásának megfelelően tükröznie kell a vidéki térségek kulcsfontosságú szerepét az EU és tagállamai előtt álló gazdasági, környezeti és társadalmi kihívások kezelésében, beleértve a jelenlegi geopolitikai helyzet által teremtett kihívásokat is;
29. TUDATÁBAN VAN ANNAK, hogy a jelenlegi geopolitikai helyzet miatt az uniós vidéki térségeknek reziliensebbnek és versenyképesebbnek kell lenniük, az Európai Unió élelmiszerrendszereinek nyitott stratégiai autonómiája keretében uniós és globális szinten biztosítani kell az élelmezésbiztonságot, valamint csökkenteni kell a külső függőségeket azokon a kulcsfontosságú területeken, ahol az EU-nak megfelelő szintű kapacitást kell kiépítenie a gazdasági és társadalmi jólétének – például a fenntartható mezőgazdaságnak – a garantálásához, amint az a granadai nyilatkozatban is szerepel;
30. ÜDVÖZLI, hogy a Bizottság áttekintette a KAP és a kohéziós politikai alapok keretében a 2021–2027-es programozási időszakban a vidéki térségekre vonatkozó, az EU és a tagállamok által finanszírozott támogatási rendszerekben végrehajtott vagy tervezett intézkedéseket;
31. HANGSÚLYOZZA, hogy a kohéziós politika, a közös agrárpolitika és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek mellett valamennyi releváns uniós szakpolitikát – fokozva azok koherenciáját és szinergiáit – be kell vonni a vidéki térségek támogatásába, és megfelelő forrásokat kell biztosítaniuk erre a célra;
32. FELKÉRI a Bizottságot, hogy hozzon létre egy nyomonkövetési eszközt a vidéki térségeket valamennyi vonatkozó uniós szakpolitika és eszköz révén támogató uniós finanszírozás értékelésére; TÁMOGATJA, hogy minden programozási időszak elején kerüljön kidolgozásra egy olyan eljárás, amely az adminisztratív terhek és költségek növelése nélkül biztosítja közöttük a kiegészítő jelleget, a koherenciát és a szinergiákat;

33. HANGSÚLYOZZA annak fontosságát, hogy a meglévő és a jövőbeli szakpolitikák és eljárások hozzáigazításra kerüljenek a kis méretű vidéki közösségek eltérő realitásaihoz és szükségleteihez, és FELSZÓLÍTJA az Európai Bizottságot, a tagállamokat, valamint a regionális és helyi hatóságokat, hogy egyszerűsítsék a korlátozott adminisztratív kapacitással rendelkező kedvezményezettekre vonatkozó eljárásokat és követelményeket, hogy a különböző uniós és nemzeti források optimális igénybevételével és pénzügyi eszközök felhasználásával elősegítsék a beruházásokat;
34. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy a soron következő, 2024 első negyedévében esedékes nyilvános jelentés elkészítésekor alaposan vizsgálja meg a társjogalkotók nézeteit, beleértve a tanácsi következtetéseket és az Európai Parlament 2022. december 13-i nem jogalkotási állásfoglalását, továbbá FELHÍVJA A FIGYELMET arra, hogy az e jelentéssel kapcsolatos megbeszélések eredményét fel kell használni a következő programozási időszakra vonatkozó javaslatok elkészítéséről folytatandó megbeszélések során;
35. FELKÉRI a Bizottságot, hogy ebben a jelentésben nyújtsa be a folyamatban lévő uniós vidékfejlesztési cselekvési terv aktualizálását, és mérlegelje a vidéki térségek fokozott támogatására és finanszírozására vonatkozó lehetséges irányvonalakat, illetve a további lépéseket; tárja fel a vidéki térségekre és közösségekre hatást gyakorló vagy azok javát szolgáló, illetve a kormányzás minden szinten történő javítására vonatkozó szakpolitikák közötti további szinergia, következetesség, koherencia és egymást kiegészítő jelleg biztosítására irányuló lehetőségeket; valamint nyújtson be az EU vidéki területeire vonatkozó hosszú távú jövőképek, valamint az uniós vidékfejlesztési cselekvési terv aktualizálásába és a Vidékfejlesztési Paktumba beágyazott értékelési mechanizmusoknak a célzottabb nyomon követésére vonatkozó megfontolásokat, az adminisztratív terhek és költségek növelése nélkül;
36. FELKÉRI a Bizottságot, hogy a vidék ezen jövőképe jövőbeli felülvizsgálatának eredményeként fontolja meg, hogy ezt a koncepciót olyan uniós vidékfejlesztési stratégiává alakítsa, amely átfogó és rugalmas megközelítést alkalmaz az EU vidéki térségei különböző kihívásainak és sokféleségének kezelésére, miközben megfelelő és releváns mutatók segítségével maximalizálja az e térségekben rejlő potenciált és lehetőségeket, figyelembe véve a minőségi jogalkotás és az egyszerűsítés elvét;
37. FELKÉRI a Bizottságot, hogy rendszeres időközönként tegyen jelentést a Tanácsnak az e következtetésekkel kapcsolatos intézkedéseiről.